

ZÁKLADNÍ FILOSOFICKÉ TEXTY

John Langshaw Austin / **Jak něco udělat slovy**

John Langshaw Austin (1911–1960) působil jako profesor v Oxfordu, často přednášel také na amerických univerzitách. Vychází z tradice Wittgensteinova zkoumání jazykového fungování a praktické funkce řeči. Na rozdíl od Wittgensteina očekává od studia jazyka pozitivní výsledky pro naše poznání v podobě otisku zkušeností po staletí trvajících lidského vývoje ve výrazech běžného jazyka. Díky zostřenému pochopení slov můžeme lépe vnímat vlastní jevy a lépe si uvědomovat složitost života, pravdy a věcí. Slovy je možné nejen něco sdělovat, ale i udělat. Austin zkoumá podmínky, za jakých k tomu můžeme dojít.

Druhé vydání. Překlad Marek Tomeček.

Jürgen Habermas / **Strukturální přeměna veřejnosti.**

Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti

Jedna z mála klasických knih z oblasti sociální filosofie 20. století, v níž autor zkoumá vznik, přeměnu a rozklad měšťanské veřejnosti v souvislostech vývoje moderní společnosti.

Druhé, upravené vydání. Překlad Alena Bakešová, Josef Velek.

Theodor Adorno

Úvod do sociologie hudby.

Dvanáct teoretických přednášek

Kniha vznikla ze série dvanácti přednášek přednesených roku 1961 na frankfurtské univerzitě a vysílaných také Severoněmeckým rozhlasem. Klade si za cíl uvést čtenáře nejen do hudební sociologie, ale i do sociologické koncepce frankfurtské školy. Autor se zde čtenářům, kteří ho znají zejména jako filosofa a sociologa, představuje též jako teoretik hudby.

Dotisk. Překlad Josef Hlaváček.

FILOSOFIE A SOCIÁLNÍ VĚDY

Jan Svoboda a kol. / **Africká filosofie: vývojová perspektiva**

Kniha se zabývá vývojem africké filosofie společnosti. V návaznosti na české myšlení předkládá perspektivu, jež umožňuje komplexněji pochopit začátky tamního filosofického myšlení, jeho situaci v koloniální a postkoloniální éře a v současném multilaterálním a nastupujícím polylaterálním období. Mapuje společenský kontext filosofického vývoje od etiopských zdrojů až k afropolitním tendencím budoucího směřování.

Achille Mbembe

Kritika černého rozumu

Profesor Achille Mbembe patří k současným nejvýznamnějším africkým filosofům. Pochází z Kamerunu, nyní působí na University of the Witwatersrand v Jihoafrické republice. Jeho kniha poskytuje filosofickou genealogii konceptu černošství. Zkoumá historické nespravedlivosti, jakými byl obchod s otroky a kolonialismus, jakož i aktuální globální systém. Kriticky analyzuje konstrukci rasy v souvislosti s tím, co nazývá černým rozumem.

Překlad Miluš Kotišová.

Marek Hrubec / **Od zneuznání ke spravedlnosti**

Kniha předkládá kritickou sociální a politickou teorii uznání a spravedlnosti založenou filosoficky a rozvinutou v sociálních vědách. Nyní, po dekádě od prvního vydání a po vyprodání knihy, vypracoval autor druhé, rozšířené a aktualizované vydání. Využil tak příležitosti reflektovat teoretický i praktický vývoj od prvního publikování a aktualizovat knihu rovněž v návaznosti na reakce čtenářů a komentujících autorů.

Druhé, doplněné vydání.

Jiří Krejčík (ed.) / **Subalterní indické politické myšlení**

Kniha předkládá reprezentativní výběr textů, jež představují průřez indickými hnutími nedotýkatelných i nízkých kast za posledních sto let. Provede čtenáře dějinami jak hnutí dalitského, tak hnutí nízkých kast a zároveň nastíní základní rozdíly a třecí plochy mezi těmito dvěma subalterními sociálními skupinami – vztah nízkých kast ke kastám vyšším, ale i složitý vztah hindského severu a tamilského jihu. Kniha jistě zaujme zájemce o politologii, politickou filosofii a indologii.

Břetislav Horyna / **Význam Asie pro evropskou vzdělanost: Leibniz, Wolff, Bilfinger, Justi, Goethe**

Kniha zkoumá zprávy, jež se začaly na přelomu 17. a 18. století šířit vzdělaneckou Evropou z jezuitských misí o neznámém světě na Dálném Východě. Zrodila se myšlenka kulturní multipolarity, možnosti, že „světová kultura“ má více center, která by se – a to už byla perspektiva přitažlivá pro první strůjce osvícenského zvratu v myšlení – mohla propojit a dát vzniknout kosmopolitnímu vzdělanostnímu celku. Kniha zpracovává první filosoficky podložený výklad od Gottfrieda Wilhelma Leibnize a také výklady Christiana Wolffa, Geoga Bernharda Bilfingera, Johanna Heinricha Gottloba Justiho a Johanna Wolfganga von Goethe.

STUDIE A PRAMENY K DĚJINÁM MYŠLENÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Petr Pavlas / **Knize knih vstříc.**

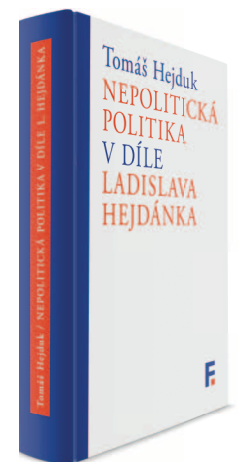
Jan Amos Komenský a předosvícenský encyklopedismus

Monografie se věnuje místu Komenského v dějinách předosvícenského encyklopedismu, který vyrůstá z tradice renesančního humanismu, lullismu, ramismu a tzv. metodického peripateticismu, ježímž vrcholným plodem se stane Alstedova *Encyclopaedia septem tomis distincta* (1630) a jejíž dohru představuje Leibnizova celoživotní ambice rozvinout k dokonalosti to, co Alsted pouze zamýšlel: dodat k topicky uspořádanému systému loci jakožto zformované látce také její dynamický, kombinatorický prvek. Komenského *Consultatio catholica* představuje důležitou a dlouho zapomenutou kapitolu předosvícenského encyklopedismu, v níž se zřetelně vyjevuje jeho teologická, eschatologická, a dokonce teotická dimenze: víze nové „knihy knih“ a lidské vševědounosti.

Tomáš Hejduk

Nepolitická politika v díle Ladislava Hejdánka

Filosof Ladislav Hejdánek bojuje proti politice bez morálky, ovšem zároveň zdůrazňuje nezbytnost politiky jako takové a pochybuje o všénápravné roli morálky a mravnosti. Předložená studie zkoumá vzájemnost tohoto boje, důrazu i pochybnosti. Přitom rekonstruuje smysluplnou koncepci nepolitické politiky v životě a díle písecko-pražského filosofa, tj. systematizuje jeho nesystematické příspěvky k tématu veřejné angažovanosti filosofů, vzdělanců, ale i „obyčejných“ lidí.

Allen Buchanan / **Lepší než člověk.**

Příslib a rizika biomedicínského vylepšování

Je morálně oprávněné, aby medicína nejen léčila nemoci, ale i vylepšovala člověka? Věda by mohla v dohledné době zvýšit lidskou inteligenci, zlepšit paměť, prodloužit život a zpomalit stárnutí, a dokonce i zdokonalit náš charakter. V současné diskusi naneštěstí převládají extrémní pozice – na jedné straně konzervatismus, varující před nástupem zdokonalených nadlidí, na straně druhé nekritický optimismus, věřící v technologické řešení všech lidských problémů. Americký bioetik Allen Buchanan ve své čtivé knize odmítá jak konzervatismus, neboť lidský genom se stále vyvíjí a zásah do něj není přestupkem ani proti bohu, ani proti přírodě, tak přehnaný optimismus, který podceňuje nezamýšlené důsledky vylepšování.

Překlad Sylva Ficová.

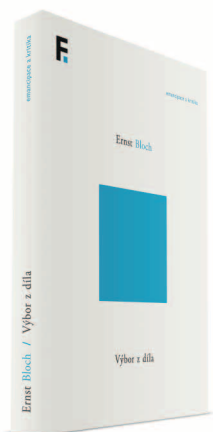

EMANCIPACE A KRITIKA

György Lukács / **Lenin.** Studie o souvislosti jeho myšlení

Knihy poprvé vyšla bezprostředně po Leninově smrti v roce 1924 a rok po vydání Lukáčsovy knihy *Dějiny a třídní vědomí*. Byla přeložena do řady jazyků, včetně češtiny, a v roce 1969 měla v překladu Lubomíra Sochora vyjít rovněž v tehdejších Československu. Jak uvádí sám Lukács v předmluvě k německému vydání z roku 1967, obnovený zájem o jeho knihu byl v šedesátých letech podmíněn především dobou, v níž byla zahájena marxistická kritika Stalinova období, která rovněž probudila zájem o opoziční tendence let dvacátých. Nastupující normalizace a tehdejší cenzura však vydání již vysázené knihy znemožnila – ostatně stejně jako vydání jeho knihy *Dějiny a třídní vědomí*. Vychází tak bezmála sto let po svém původním vydání. Přesto zůstává jedním z nepostradatelných pramenů pro pochopení historických a politických souvislostí mezi Leninovou teorií a jeho politickým jednáním.

Překlad Lubomír Sochor.

Ernst Bloch / **Výbor z díla**

Ernst Bloch je klasickým filosofem 20. století, kterého proslavila především práce *Princip naděje*. Jeho myšlení mělo zásadní vliv na tradici neortodoxního marxismu, ale také např. na československý marxisticko-křesťanský dialog. V češtině dosud nebyly dostupné žádné překlady Blochových textů, proto chce výbor tuto mezeru zaplnit. Cílem je zprostředkovat autorovy myšlenky ze zásadních oblastí jeho zájmu, jakými jsou ontologie, náboženství, politická teorie a estetika. Výbor je doplněn úvodní studií, která uvede do základů Blochova myšlení a zasadí vybrané texty do kontextu jeho díla.

Překlad Martin Pokorný.

Kristina Andělová, Petr Kužel,
Jan Mervart (eds.)**Kontradikce.**

Časopis pro kritické myšlení 2021/1

Contradictions.

A Journal for Critical Thought 2021/2

Aktuální ročník dvojjazyčné ročenky reaguje na stávající akademickou debatu a otázky spojené s „přehodnocováním“ a „znovupromyšlením“ historie disentu. Kontradikce se hlásí k novému zkoumání politického myšlení, které se objevilo ve východní a střední Evropě před radikálními změnami v roce 1989. Autorky a autoři Kontradikcí vycházejí z předpokladu, že i uvnitř disentu vznikala řada socialistických politických koncepcí a že marxistický disent není pojem, který by představoval *contradictio in adjecto*. V rámci takového tázání jim jde zejména o politické myšlení, o obsahy kritik, programů a vizí a o jejich filosofickou relevanci.

Vyjde rovněž jako e-kniha.

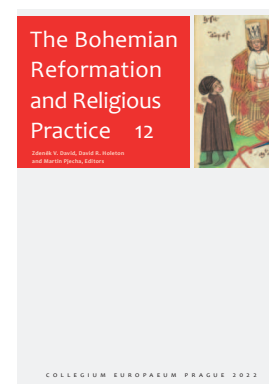

MIMOŘÁDNÁ ČÍSLA FILOSOFICKÉHO ČASOPISU

Jan Bíba (ed.) / **Democracy and Opinion.**

On Nadia Urbinati's Theory of Democracy

Současná krize demokracie, kterou zakoušejí mnohá demokratická společenství, nutí nejenom politické teoretiky opětovně promyšlet klíčové pojmy demokratické tradice. Tato situace pak vede k nárůstu nových teoretických přístupů. Předkládaný svazek je věnovaný kritické diskusi díla Nadii Urbinati, která patří k předním současným teoretikům demokracie a jejíž dílo je známé i českému čtenáři. Jednotlivé, anglicky psané příspěvky tak diskutují její pojetí demokratického proceduralismu, reprezentativní demokracie, role soudnosti či populismu.

Zdeněk V. David, Martin Dekarli,
Phillip N. Haberkern, David R. Holton (eds.)**The Bohemian Reformation
and Religious Practice 12**

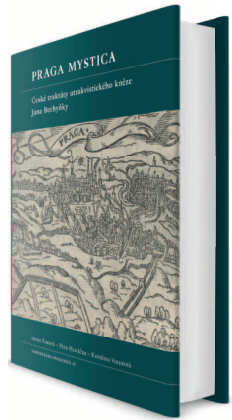
Publikace je dalším svazkem anglicky psané řady „BRRP“, založené již v roce 1994, která mapuje intelektuální dějiny české reformace 14.–17. století v širokém transdisciplinárním kontextu, a to se zvláštním zřetelům k filosofii, teologii, dějinám umění, liturgii a muzikologii. Garantem edičního projektu je spolu s Filozofickým ústavem AV ČR též Collegium Europaeum FF UK.

Ulrika Björk, Niklas Forsberg (eds.) / **The Dissident.**

Six Readings of *The Power of the Powerless* by Václav Havel

V roce 1978 napsal Václav Havel esej pojednávající o moci bezmocných. Jeho analýza moci, ideologie, svobody, odpovědnosti, technologické civilizace a pojmu „disidenta“ zůstává dodnes inspirativní, a to jak pro pochopení povahy východního bloku ovládaného Sovětským svazem, tak pro porozumění politickému útlaku vůbec. V anglicky psaném mimořádném čísle promyšlíme klíčová témata *Moci bezmocných* v kontextu současné kultury a aktuálních etických a politických debat.

EUROPAEANA PRAGENSIA

Irena Fuková, Petr Hlaváček, Kateřina Voleková

Praga mystica.

České traktáty utrakvistického kněze Jana Bechyňky

Komentovaná edice staročeských pastoračně-teologických traktátů Jana Bechyňky († 1507), utrakvistického kněze doby jagellonské a výrazné osobnosti české reformace, který působil jako kazatel u kostela sv. Apolináře na Novém Městě pražském. Jádrem edice je slavný Bechyňkův text *Praga mystica*, jež autorský tým použil jako symbolické pojmenování celé publikace.

ARCHIV ČESKÝ

Martin Nodl (ed.) / **Českokrumlovské berní prameny druhé poloviny 15. a počátku 16. století**

Český Krumlov patří k nemnoha z českých a moravských poddanských měst, jež mají pro období 15. a počátku 16. století dochované prameny berní povahy. Edice českokrumlovských berních pramenů, vzniklých jako součást daňové evidence rožmberské městské i vrchnostenské správy, zahrnuje tři typy písemností: berní soupisy z let 1459 a 1466, berní rejstřík z roku 1463 a berní povinnosti z přelomu 15. a 16. století, jež jsou součástí rožmberských urbářů. V nich je zachyceno nejen vnitřní město, ale i krumlovské předměstí a samostatně spravovaný Latrán.

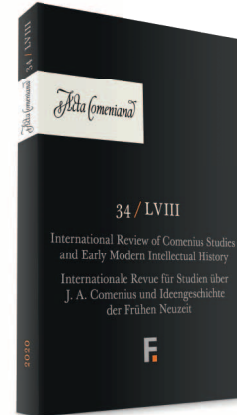
Josef Hrdlička / **Listinné garance náboženských poměrů na šlechtických panstvích (1436–1620)**

Svazek edičně zpřístupňuje listiny z let 1436 až 1620 pro některá česká a moravská vrchnostenská města, jejichž vydavatelé se v nich snažili garantovat budoucí vývoj náboženských poměrů v dané lokalitě. Publikováno je 75 listin v podobě in extenso, doplněných záhlavním registrem a poznámkovým aparátem. Součástí edice je úvodní studie, jejíž první část představí celý soubor studovaných pramenů a zasadí je do historického kontextu.

NUMISMATICKÉ SBORNÍKY

Jiří Militký (ed.) / **Numismatický sborník 35/1 a 35/2**

Numismatický sborník prezentuje výsledky numismatického bádání v českých zemích i v širší střední Evropě. Jeho hlavním úkolem je průběžné zveřejňování nových hromadných i jednotlivých mincovních nálezů a revize nálezů starších, prostor však dostávají rovněž příspěvky zaměřené na souvislosti, v nichž mince vystupují jako důležitý historický pramen.

ACTA COMENIANA

Vladimír Urbánek, Lucie Štorchová (eds.)

Acta Comeniana 34

Svazek přináší pět studií zaměřených na dějiny filosofie a intelektuální komunikace. Například studii Simona Burtona *Encyclopaedic Mirrors of the Soul: Comenius, Pinder and the Transformation of Cusan Optics* či příspěvek z pera Marcely Slavíkové *Vir non vulgari eloquentia: Joachim Hübner's Elegance of Expression*. Recenzní studie Věry Schifferové kriticky rozebírá monografii Jana Čížka *Komenský a Bacon*, zatímco Martin Škára detailně diskutuje edici a překlad Leibnizova dialogu *Pacidius Philalethi*, který publikoval Jan Makovský. Recenzní rubrika zahrnuje pět dalších rozprav.

PARVA PHILOSOPHICA

Alain de Libera / **Co je to středověká filosofie?**

Co je to středověká filosofie? Jak myslet z hlediska filosofie jednotu „období“, které trvá deset století? Přednáška předního znalce středověké filosofie tvoří další krok k obecné filosofické archeologii: slovy Michela Foucaulta vymezi, „co vyžaduje určitou formu myšlení“, a zaměří se na jednu oblast využití archeologické metody: vynález moderního „subjektu“ v problematickém vymezení středověké filosofie myslí, „karteziánského dualismu“ a vznikající psychologie.

Překlad Josef Fulka.

PUBLIKACE MIMO EDIČNÍ ŘADY

Peluška Bendlová (ed.) / **Existence a objektivita.**

Tři programové texty Marcelovy existenciální filosofie

Z pozůstalosti přední české odbornice na dílo francouzského filosofa a dramatika Gabriela Marcela (1889–1973) přineseme překlad tří raných programových textů Marcelovy křesťanské existenciální filosofie. Překlady jsou doplněny o obsáhlou úvodní studii, která českému čtenáři přibližuje metodu a základní pojmy Marcelovy existenciální filosofie i v kontextu jeho slavného *Metafyzického deníku*.

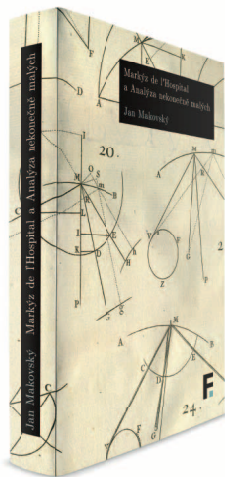
Překlad Peluška Bendlová.

Jan Makovský

Markýz de l'Hospital a Analýza nekonečně malých

Analýza nekonečně malých za účelem pochopení křivých čar z roku 1696 je prvním systematickým pojednáním diferenciálního počtu a představuje milník v dějinách matematiky. Ve francouzském jazyce ji sepsal Guillaume-François-Antoine, markýz de l'Hospital; právem však náleží jeho soukromému učiteli Johannu Bernoulli. Český překlad je doplněn úvodní studií, která přibližuje spletité události předcházející vzniku práce, jakož i první úspěchy a protivenství Leibnizova nového počtu nekonečna. V komentáři k textu jsou objasněna některá obtížná místa a dobové souvislosti l'Hospitalova díla, nakolik mohou přispět k porozumění přirozenosti křivých čar.

Překlad Jan Makovský.

povídá tato kniha, která se čtenáři formou čtyř čtivých rozhovorů s uznávanými českými odborníky pokouší přiblížit muslimský svět. Diplomat Hynek Kmoníček, arabist Miloš Mendel a Petr Pelikán a novinář Břetislav Tureček nabízejí své osobité pohledy na politiku, náboženství, dějiny, kulturu i mentalitu muslimské civilizace, rozbíjejí řadu mýtů a dokazují, jak pestrý i paradoxní svět islámu opravdu je.

Dotisk.

Publikace získala Cenu poroty v II. ročníku Cen Nakladatelství Academia.

Petr Kořátko / O čem se vypráví

Kniha je pokusem o ucelený výklad základních výkonů a předpokladů, na nichž stojí narativní fikce, o analýzu klíčových funkcí jazyka fikčních textů a vymezení významu různých typů výpovědí o fikčních entitách. Metafyzické otázky po povaze fikčních entit, podmínkách jejich identity, jejich úplnosti či neúplnosti atd., nebo po vztahu mezi fikcí a reálným světem, jsou „sneseny na zem“ tím, že se řeší na úrovni reálného fungování fikčního diskursu a diskursu o fikci. Výklad je provázen sérií kritických konfrontací s předními badateli z této sféry.

Michael Hauser / Populistická demokracie

Kniha představuje původní teorii současného populismu, která tento fenomén zasazuje do širších kulturních a ekonomických proměn, jež způsobily erozi liberální demokracie. Autor interpretuje dnešní populistickou politiku jako historicky nový jev, v němž se propojuje postmoderní mnohost a nesoudržnost s konzervativními hodnotami a socialistickými principy. Tato politika vykazuje jinou sémantickou strukturu než předchozí formy populismu. Kniha teoreticky objasňuje populistické strategie, které umožňují sjednocovat roztržštěnou společnost bez ucelených doktrín a ideologií. Tímto způsobem populismus nahrazuje liberální principy sjednocení (občanství a lidská práva) a vytváří populistickou demokracii.

Michael Hauser (ed.) / Pražské jaro 1968.

Koncepty nového světa. Od reformu k revoluci

Kniha představuje politické, ekonomické, právní a sociální koncepty pražského jara 1968 ve vztahu ke společenskému vývoji šedesátých let. Předkládá jejich novou interpretaci ve světle současné politické filosofie a dalších disciplín. Koncepty jako interaktivní vztah politiky a společnosti, ekonomická demokracie v podnicích nebo samosprávné soudnictví byly často natolik inovativní, že jejich význam si začínáme plně uvědomovat až v současné době, kdy se téma pražského jara osvobozuje od jeho antikomunistického rámování v devadesátých letech. Kniha přináší pohled na myšlenkový a politický svět, v němž se reformní návrhy dynamizovaly a přecházely v revoluční společenský pohyb, jehož konec zůstal dodnes otevřen.

Elías Fuentes Guillén / Matematické dílo Bernarda Bolzana ve světle jeho rukopisů

Svazek analyzuje vývoj matematického myšlení Bernarda Bolzana ve světle jeho posmrtně vydaných i dosud nepublikovaných rukopisů. Každá kapitola přibližuje Bolzanovo dílo z jiného úhlu pohledu; první se zaměřuje na dosud neznámý spis, druhá na pojem, který hraje ústřední roli v jeho matematickém vývoji na samém začátku 19. století, a třetí na autorovu nedokončenou teorii. Bolzanovy příspěvky v oblasti matematiky sice představují hluboké poznatky a obsahují převratné rysy a otázky, ale zároveň svědčí o napětí, které je částečně způsobeno zděděnými pojmy a postupy. Proto se tento svazek spíše než o interpretaci Bolzanova díla ve světle pozdějšího vývoje snaží zasadit jeho práci do kontextu a pochopit ji v rámci, který vytvořil sám Bolzano.

Překlad Alena Šolcová, Kateřina Trlifajová a Jakub Šolc.

Jan Rovenský a kol. / Mezi mýty a minarety.

Kmoníček, Mendel, Pelikán a Tureček v rozhovorech o islámu a muslimském světě

Co je hidžáb, když to není ženský šátek? Proč pro muslimského učence může být nebezpečná srážka s islámským fundamentalistou? Z jakého důvodu si hluboce věřící muslimka na sebe nevezme burkini? Jsou muslimové, kteří jedí vepřové? V čem je muslimská komunita v Česku jiná než jinde v Evropě? To jsou jen některé otázky, na které od-

Jiří Hoblík, Radka Fialová, Petr Kitzler (eds.)

Encyklopedie helénismu, posthelénismu a raného křesťanství

Encyklopedie vychází ve své první, pilotní verzi. Je výsledkem badatelské činnosti podporované Grantovou agenturou České republiky a vychází ze základního výzkumu, který zároveň rozvíjí kritickou diskusi se současným mezinárodním badáním. Na vybraných tématech, zpracovaných jako encyklopedická hesla, zkoumá předpoklady dějin západního myšlení, kultury a náboženství, jež se formovaly v helénistickém a navazujícím období. Výběr hesel odpovídá stadiu vývoje encyklopedie, která zahrnuje zčásti základní obecná hesla, jež se vztahují k danému období, a zčásti speciální hesla, v nichž se odráží specializace jednotlivých přispěvatelů.

Tomáš Koblížek,
Petr Koťátko (eds.)

LESSONS
FROM KAFKA
Philosophical Readings
of Franz Kafka's Works

Tomáš Koblížek, Petr Koťátko (eds.)

Lessons from Kafka.

Philosophical Readings of Franz Kafka's Works

Anglicky psaná kniha konfrontuje úvahy o díle Franze Kafky od třinácti autorek a autorů z šesti zemí a tří kontinentů. Kafkovo dílo je zde zkoumáno z perspektivy různých filosofických oborů. Formální a metodologická rozmanitost příspěvků je stejně bohatá: zahrnuje detailní interpretace vybraných Kafkových textů, analýzy charakteristických rysů rozpoznatelných napříč Kafkovým dílem, srovnání Kafky s jinými autory, diskuse s vlivnými kafkovskými interprety či úvahy o problému kafkovských adaptací. Texty jsou tematicky rozděleny do tří kapitol: Struktura světa a hranice poznání, Společenská realita a prostor morálního hodnocení a Fikční světy a způsoby vyprávění.

KONTRADIKCE

CONTRADICTIONS

Kristina Andělová, Petr Kužel,
Jan Mervart (eds.)

Kontradikce.

Časopis pro kritické myšlení
2021/1

Contradictions.

A Journal for Critical Thought
2021/2

Viz edice Kontradikce.

Nakladatelství Filosofia
Filosofického ústavu AV ČR, v. v. i.
Jilská 1, 110 00 Praha 1

filosofia@flu.cas.cz
filosofia.flu.cas.cz
facebook.com/nakladatelstvifilosofia

Termíny vydání jednotlivých titulů a mnohé další, včetně e-knih zdarma, najdete na webové adrese filosofia.flu.cas.cz.

Přejeme příjemnou četbu!